Твоят вестник!

АРДИНСКИ ГЛАС

месечно издание на общинска администрация и общински съвет - Ардино

година XIII, брой 132, май 2014 www.ardino.bg

АРДИНО ОТБЕЛЯЗА 24 МАЙ

В слънчевата сутрин на най-светлия празник на градския площад се стекоха деца, ученици и учители, самодейци и общественици, жители и гости, за да заявят почитта си пред делото на солунските двама братя Кирил и Методий. Кметът на общината Ресми Мурад в поздравителното си слово с чувството на гордост и признателност посочи успешните образователни и читалищни изяви в колективен и индивидуален план. Празничната програма, посветена на 24 май, бе изпъстрена със стихове, песни и танци на детски, училищни и читалищни групи.

Празничният букет бе обогатен и с фолклорните изпълнения на гостуващата група от побратименото училище Шахин Йълмаз в Бурса.

Кметът Ресми Мурад:

24 май по традиция е ден и за равносметка. Просветните и културни дейци, над 1000 деца и ученици в детските и учебни заведения в община Ардино имат основание да са доволни от постигнатото през годината.

Празничното слово и снимки от общоградското тържество - на стр. 15 и 16

в броя

Делови свят	2
Анализ	3
Братство	4
Носталгия	5
Незабравимите	6
Четиво с продължение	11-12
Публичност	13-14
Празникът	15-16

Приложение на турски език 7-10

ПЪРВА КОПКА

НОВА АВТОГАРА С МОДЕРНА ВИЗИЯ

Ардино е на път да си има нова общинска автогара. Кметът на общината Ресми Мурад даде ход за изграждането на новия транспортен комплекс, който ще има модерна визия и ще предлага всички съвременни удобства за пътуващите. Финансирането на обекта е по национална публична инвестиционна програма „Растеж и устойчиво развитие на регионите“.

„Настоящият проект е насочен към подобряване на техническата инфраструктура на общината в областта на транспорта. Поредната инвестиция е стъпка към преодоляване на различията между селските райони и големите ареали“, заяви кметът Мурад.

Академия за европейска култура "Орфеева лира", общините Ардино и Опака организираха в Столична библиотека премиера-юбилей на известния поет, публицист и преводач Ахмет Емин Атасой.

ПОЗДРАВИТЕЛЕН АДРЕС

ДО
АХМЕТ ЕМИН АТАСОЙ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АТАСОЙ,

За нас хората от Ардинския край е чест и шанс да бъдем с вас в този изключителен светъл ден, отреден от съдбата.
Вие сте всеотдаен двуезичен поет, публицист и преводач с висок престиж в областта на културата.
Творчеството ви е разнообразно като красивия майски букет, заредено с чувство за красота.
Вие сте творец със своето достойно и уникално място в българската и турската литературна съкровищница.
Вашето творчество разбива каноните и създава живот, кара хората да се чувстват щастливи и обогатени духовно.
Вие сте един изключително благороден човек - сърдечен, обаятелен, скромен и благоразположен към творци и политици.
Искрено сме ви признателни.
От сърце ви желаем още много години здраве и творческа мощ да продължите благородната си мисия и да ни радвате с нови талантливи творби.
Честита 70-годишнина!

РЕСМИ МУРАД
Кмет на Община Ардино

СЕЗГИН БАЙРЯМ
Председател на Общински съвет

20 май 2014, София

на стр. 4, 8-9

ДЕТСКИ ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС

Кметът на община Ардино
Ресми Мурад и
председателят на общинския съвет
Сезгин Байрям

О Б Я В Я В А Т

общински литературен конкурс на тема

„МОЯТ РОДЕН КРАЙ"

Целта на конкурса е да бъдат открити нови дарования в областта на литературното творчество и да бъдат поощрени децата в техните творчески търсения.

Конкурсът е в две възрастови групи:

- **Първа група - I - IV клас**
- **Втора група - V - VIII клас**

Участниците в конкурса имат право да представят свои литературни творби - пътепис, есе, разказ и стихотворение. И в двете възрастови групи ще бъдат номинирани най-добрите литературни творби, специално създадени за конкурса.

Участниците в конкурса имат право да се включат със свои произведения, написани на български език или на турски език.

Краен срок за приемане на конкурсните творби:
25 НОЕМВРИ 2014 г. Творбите се приемат на адрес:
6750 гр. Ардино, ул. „Бели брези" № 29, Общинска администрация, отдел „Образование и култура"
или на e-mail: ard_glas@abv.bg

Получените творби - на български език и на турски език, ще бъдат оценявани от членове компетентно жури, определени от Академия за европейска култура „Орфеева лира".

Уточнение: *Първоначално обявеният срок за представяне на материалите за детския литературен конкурс „Моят роден край" се оказа кратък и много желаещи да представят свои творби поискаха срокът да бъде удължен.*

ВИПУСК 2014

58 абитуриенти от Ардинско тръгват по своите житейски пътища. Светлина, много светлина да озари техния живот!

КРАТКИ

* * *

Кметът на общината Ресми Мурад подари на Рафет Кору, спортен деятел от турския град Ялова, картина на местния художник Ангел Банков. Това е израз на благодарност към нашия земляк, който периодично освежава с цветя и фиданки парковете и алеите на Ардино.

* * *

В брой 19 от 22 май 2014 г. на СЛОВОТО ДНЕС - седмично издание на Съюза на българските писатели, Саффет Ерен е представен с цикъл стихотворения под общото заглавие „Начало на песен".

* * *

Алпер Сами, учител и общински съветник, обогати библиотечния фонд на читалището в с. Млечино. Той дари учебна литература за компютърните системи.

Проф. Петър СЛАВЕЙКОВ:
ОБЩИНСКИЯТ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ - ВОДЕЩ СТРАТЕГИЧЕСКИ И ПРОГРАМЕН ДОКУМЕНТ

Общинските планове за развитие са основен инструмент за прилагането на регионалната политика на общинско ниво и за ефективно управление на общините.

Те са и изходна база за разработването на стратегически планови документи на регионално и национално ниво. Планът за развитието на община Ардино през периода 2014-2020 г. е водещ средносрочен стратегически и програмен документ, който очертава целите и приоритетите за устойчиво и интегрирано местно развитие, като отчита специфичните характеристики, възможности, ресурси и потенциал на общината.

Основните задачи на Ардинския общински план за развитие през периода 2014 - 2020 г. са: да се направи задълбочен анализ на състоянието, процесите и тенденциите; да се осигури приемственост в генералната политика за развитие на общината по основни приоритети и цели и съгласуване и интегриране с всички действащи програмни и стратегически документи; да се отрази желанието и виждането на населението, местния бизнес и административните структури относно бъдещето на община Ардино в дългосрочен аспект и как те си я представят в края на този стратегически период (визия за 2020 г.); да се очертае реалистична стратегия, развита в стратегически цели и основни приоритетни направления, специфични цели и мерки за постигане на целите; да се набележат конкретни дейности и проекти за периода 2014-2020 година, чрез които ще се реализира плана, както и институционалното му и финансовото осигуряване; да се спомогне за интегрирането на всички заинтересовани страни в изпълнението на плана и това да послужи за мобилизиране и ефективно използване на собствените ресурси, както и за привличането на външни национални и международни ресурси в подкрепа осъществяването на набелязаните цели, мерки и дейности.

Община Ардино ще се развива като устойчива самоуправляваща се общност, с икономика, базирана на местните ресурси, с модерна инфраструктура и качествена жизнена среда.

Основната цел за развитие на общината до 2020 г.

Превръщане на общината в атрактивна за инвестиции териториална единица, с модерна, устойчиво развиваща се икономика и качествена жизнена среда. Увеличаване на административния капацитет на местната администрация. Качествено административно обслужване на местните жители и бизнеса.

Човешки ресурси и социални дейности

Осигуряване на равни възможности за достъп до образование и професионална квалификация. Преодоляване на социалните проблеми и безработицата.

Качествена жизнена среда

Опазване на околната среда и културно-историческото наследство. Създаване на условия за стопанисване на земните ресурси на територията на общината в съответствие с принципите на устойчивото управление на земите, хармонизирайки целите на икономическата дейност с целите по опазване на околната среда. Подобряване на инфраструктурното осигуряване.

Конкурентна икономика, основана на местните условия и ресурси

Според критериите в Закона за регионално развитие и Стратегията за развитие на област Кърджали през периода 2014-2020 г.община Ардино е включена в районите за целенасочена подкрепа от страна на държавата, поради факта, че тя отговаря на изискванията за това по 6 от 8 критерии. В тази връзка в областната стратегия за развитие на Кърджали община Ардино е определена като община от Трета категория с висока степен на уязвимост.

Половата структура на населението в община Ардино е значително по-благоприятна, защото има приблизително равновесие между двата пола и това е предпоставка за нормално естествено възпроизводство и осигуряване на работна ръка.

Най-благоприятна възрастова структура има населението на гр. Ардино и по-големите села от общината - Бял извор, Жълтуша, Падина, Горно Прахово и др. С изчерпани възпроизводствени възможности е населението на селата Аврамово, Песнопой, Теменуга, Латинка, Дойранци, Мак и други, защото в тях няма нито един жител под 18 -годишна възраст.

От направения анализ на състоянието на възрастовата структура на населението в община Ардино става ясно, че то застарява макар и с побавни темпове, в сравнение с населението на страната.

През последното десетилетие се очерта тенденция за подобряване на **образователната структура** на населението в общината. Отбелязва се повишена мотивация сред младите от Ардинска община за повишаване на квалификацията им и образователното им ниво, поради осъзнаването на предимствата на по-високата образователна степен при търсенето и намирането на работа. В тази връзка в бъдеще се очаква още по-бързо подобряване на образователната структура на населението в общината, а това ще доведе до подобряване на социално-икономическите условия и до по-нататъшни промени в репродуктивното поведение.

Под влиянието на емиграциите след 1988 г. **раждаемостта в общината** бързо намалява и стойностите ѝ спадат под средните за страната и областта. За разлика от общини в други региони на страната, в община Ардино родените деца не са концентрирани в общинския център. В него се раждат около 35 % от всички родени в общината деца, докато в редица други региони от страната в общинските центрове се раждат около и над 50 % от децата. Тази особеност за община Ардино доказва наличието все още на демографски ресурси в селата, което е положително с оглед бъдещото демографско развитие на общината и същевременно поставят въпроса за съхраняването на тези ресурси чрез икономическо съживяване на общината.

Миграциите са оказвали и оказват силно въздействие върху развитието на община Ардино. Основен фактор за това е финансово-икономическата криза.

По данни от Бюрото по труда в края на 2013 г. работната сила в общината е била 4391 души, или почти 2 пъти по-малко в сравнение с 2003 г. През последните 10 години икономическата активност в общината е спаднала до 49,9% през 2013 г. при 53,9% за страната и 50,6% за област Кърджали. Това се дължи както на застаряването на населението в общината, така и на липсата на работни места.

Необходимо е да се предприемат бързи мерки за стабилизирането на демографската ситуация в общината. Сред тези мерки трябва да се открояят онези инициативи, които ще допринесат за нарастване на доходите на младите хора и задържането им в общината.

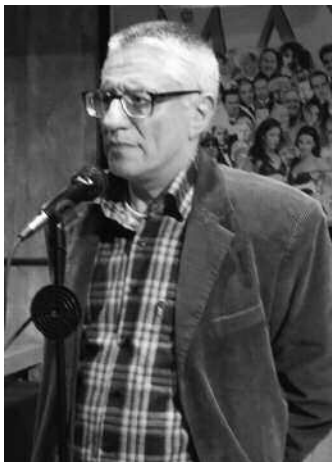
В следващия брой -

проф. Тенчо КОЛЕВ ще разясни правилата за наблюдение и контрол на изпълнението на Общинския план за развитие на община Ардино през периода 2014-2020 г.

Иван Есенски определи Атасой като най-предан посланик на българската словесна култура.

Димитър Радичков, разкри, че Атасой и с този свой колосален труд доказва, че сме едно цяло.

Ахмет Атасой: Аз съм син на България

• Известният творец представи уникална двуезична Антология на българската поезия
• Ахмет Емин Атасой е предложен за присъждане на най-високото българско отличие за културен принос - орден „Кирил и Методий“

Известният поет, публицист и преводач Ахмет Емин Атасой представи пред колеги-майстори на словото, общественици и почитатели в Столична библиотека труда на четири десетилетия от своя живот - уникална двуезична Антология на българската поезия, събрала в два идентични тома най-представителните творби на нашата лирика от Христо Ботев до днес. Те са реализирани от Университетското издателство „Св. Климент Охридски“, което ще съдейства за разпространението им в България и Турция.

„Държах в ръцете си съкровищницата на Харун ал Рашид - това е нещо поценно от най-голямото богатство на света“ - сподели роденият в България интелектуалец. *„В Антологията е включено всичко онова, което през живота си аз съм носил в своята душа като съкровение. Наново преоткрих величието на българската поезия, наново усетих гневния патос на Ботев, оная голяма смислена самота на Димитър Бояджиев, хаотичния дух и изящния стих на Яворов и вярата ми в бъдещето на България се превърна във вярата на Вапцаров“*, коментира в своя неподражаем стил на познавач Атасой.

Излизането на антологията съвпадна не само със 70-годишния юбилей на писателя, но и с появата на бял свят на поредната му стихосбирка, наречена „Това оставям“ под редакцията на поетесата Анжела Димчева. *„Издал съм повече от 20 свои книги, но се зарадвах повече на Антологията, защото тя е общото съкровище на един народ, на една история* - призна Ахмет Атасой. - *Моята поезия засяга мене лично и би било много егоистично толкова да се паля, докато в Антологията са моите учители - хората, пред които съм се прекланял през целия си живот“.*

Най-предан посланик на българската словесна култура, пример как талантът се справя с мисията си и без помощта на институции - така определи Ахмет Емин Атасой неговият приятел и редактор на в. „Словото днес“ поетът Иван Есенски.

А главният редактор на Университетското

Анжела Димчева, Атанас Капралов, Димитър Милов и други майстори на словото по време на премиера-та-юбилей.

издателство - Димитър Радичков, разкри, че съставителят на този колосален труд, осъществен и с помощта на частна фирма, е изпратил своя ръкопис по интернет с уникални кратки представяния на всеки творец в него.

„Освен литературен, това е забележителен морален и политически акт - изтъкна Радичков. - Той доказва, че сме едно цяло“.

По време на премиерата-юбилей бе прочетен поздравителен адрес от ръководството на община Ардино, в който Атасой справедливо е наречен „творец с достойнство, с уникално място и в българската, и в турската литературна съкровищница“. Творецът получи още почетния знак на община Ардино и поздравителен адрес от Академията за европейска култура „Орфеева лира“, чийто председател Мюмюн Тахир характеризира съставителя на антологията и единствен преводач на творбите в нея като „жив мост между двете съседни култури“.

„След 1989 година бях прокуден. От 25 години живея в чужбина. Турция ми даде хляб, сложи ме на софрата си, но големият поет Назъм Хикмет казва, че родният дом не се забравя... Благодаря ви“, развълнуван се обърна Ахмет Атасой към своите колеги и гости на премиерата на изданията, много от които му дариха свои стихове. На финала на вълнуващата вечер стана ясно, че предложението за присъждане на най-високото българско отличие на Ахмет Емин Атасой - орден „Кирил и Методий“ вече е при президента...

„За мен това ще е награда, по-голяма от Нобеловата“, сподели в аванс щастливият лауреат.

НЕЗАЛИЧИМА ДИРЯ

• Спомен за Ардино и неговите деца

Беше есента на 1951 г.

В рейса, пътуващ от Кърджали за Ардино и селата, пътниците бяха командировани учители. В един момент возилото внезапно спря и прозвуча гласът на шофьора:

- Слезте всички! Тази гледка трябва да се види от всеки, който за пръв път пътува по тези места... А вие всички сте такива...

И наистина гледката беше потресаваща: далеч, много далеч на дъното на дълбока пропаст, блещукаха светлинките на малко белокаменно селище.

Здрачаваше се.

Единственото дете от рейса, което напусна родното село с плач и недоволство, не знаеше, че в това селище ще премине една от най-хубавите години от живота му, че ще срещне там много интелигентни и амбициозни деца...

А ето го и него, селището: от градски тип, с мост над лъкатушеща родопска рекичка и джамия в центъра.

След това се роди ежедневието в училище: класна стая с 3 чина (класът варираще от 5 до 7 ученика), двама ерудирани учители, които често казваха: „Целият клас - на дъската!“ И много оценки по всички предмети, за които обикновеният дневник не стигаше.

Снимка на Дарина Копаранова (правата вляво) от учебната 1951/52 година в Ардино.

Всичко тук кипеше от енергия. Всеки ден имаше някакви допълнителни ангажименти: кръжок по физика и химия (там правехме различни и много интересни опити от учебниците); музикална школа, предимно от начинаещи цигулари; балетен състав.

Учителката Костова и учителят Глухаров бяха невероятни. В тези мероприятия участваха деца от цялото училище. И във въздуха се носеше дух на състезание и жажда за знание и изкуство, които вървяха ръка за ръка. Всички от класа се включвахме на извънкласни занимания и заедно решавахме задачи за предстоящата матура, ходехме на кино.

Така неусетно дойде краят на тази учебна година...

И днес, когато нощем неканени тъжни мисли и чувства навестят душата ми, с трепет разтварям албума на спомените - и изплуват светлинките на далечното селище в дъното на пропастта; и отново по коридорите и класните стаи на малкото училище се чува веселият глъч на децата, които оставиха в мен незаличима диря за един друг свят, свят на негласно съревнование и копнение, на мили човешки отношения.

Март 2014, Казанлък

Дарина КОПАРАНОВА

СРЕЩА СЛЕД 43 ГОДИНИ

Осмокласниците от випуск 1970/71 година на ОУ „Отец Паисий“ - с. Жълтуша се срещнаха след 43 години в училището на своето детство с класните си ръководителки Дора Милева и Митра Налбантова. В бившата си класна стая поостарелите вече съученици - повечето баби и дядовци, споделиха важни моменти от своето детство и от живота си. Гостите хапнаха родопски пататник, след което в читалището на селото се проведе литературно четене на стиховете на Дора Милева. Тя е доктор на биологическите науки, член на Съюза на учените в България и член на Съюза на независимите писатели. Издала е пет стихосбирки. Дора Милева сподели пред своите единствени ученици важни моменти от живота и творческия си път.

Срещата беше изключително вълнуваща. Тя продължи с купон в един от ресторантите на курортния комплекс „Белите брези“.

Светла УЗУНОВА

СПЕЧЕЛЕНИ СЪРЦА

● Думите математика и Дедемолу звучат като синоними в нашия край, твърди авторът на очерковата скица.

● От своя страна пък героят мъдро отсича: „Ученикът трябва да мисли, да вникне в същността на задачите и да разсъждава логично!“

РАИФ МУСТАФОВ - ДЕДЕМОЛУ

Разпръснати са източнородопските села. В тях родопчанинът години наред е бил свързан с тъй наречената „щогоде земя“ и се занимавал най-вече с животновъдство. Животните са били от векове най-ценните същества за поминък. Отдалечен от цивилизования свят, лишен от пътна мрежа, информационни средства, той винаги е търсил помощта или на собствения си гръб или на мулето си, за да превозва хранителни стоки от далечни разстояния за изхранване на многолюдната си челяд.

Така, с течение на времето лъчите на свободата достигат до него и изведнъж този стереотип в живота на родопчанина се нарушава.

Балканджията вече чува неща, които първоначално го озадачават, но тази суетня бързо отстъпва мястото си на увереност и вяра. Момчетата на 13-14-годишна възраст напущат бащините си домове и занаяти, изминават десетки километри път и прекрачват прага на различни учебни заведения.

Тъй се разделя от своите родители и Раиф Мустафов, който малко по-късно печели прякора - „Дедемолу“. Записва се в VIII клас на току-що откритото СПУ „Г. Димитров“ в Ардино.

Първите дни са отчайващи за момъка от далечното балконско селце. Тежи му най-вече това, че не е в състояние да изрази своите мисли и чувства с чуждия дотогава нему български език. Мислите му бягат по обратния маршрут към село. После размишлява върху окуражаващите изрази на възрастния учител и се отказва от предишното си решение.

Минава година, минава втора, трета... и той е между първовипускниците на СПУ, които се разделят с училището, за да поемат пътя към висши или полувисше учебни заведения. Дедемолу споделя:

- Въпреки че разказвателните предмети ме затрудняваха извънредно много, то аз бях между отличниците. А по математика бях може би най-добрият...

Годините се редят една подир друга... Дедемолу идва отново в Ардино, но вече като учител по математика. Още тогава прави добро име сред ардинци. „Но защо, задава отново въпрос на себе си той, защо трябва да оставам с институтско образование? Нима не трябва да завършвам университета и да работя с учениците от горния курс?“

И така започват студентски години в Пловдивския университет. По-друго е обаче вече самочувствието на четвъртия син на планинеца от далечното родопско селце. Увлича го тази математика, за която често пъти казва, че я научил подир овцете.

Днес в този край думите математика и Дедемолу звучат като синоними. За него няма никакви „тайни“, никакви нерешени задачи. Родители и ученици го обичат безпределно, тачат го като един от най-добрите преподаватели в гимназията. Според него, ученикът трябва да мисли, да вникне в същността на задачите и да разсъждава логично. Без тези качества не би могъл да стане истински математик...

Не жали своите сили Дедемолу. Не само учениците търсят него, а често пъти и той тръгва по техните дири - издирва най-добрите.

- Осемдесет часа консултации съм провел с тазгодишните абитуриенти - сподели той в един скорошен разговор. - Осемдесет часа консултации, но и резултатите не закъсняха!

Радват го резултатите, но най-лъчезарна усмивка сияе по лицето му тогава, когато негови възпитаници постигат отлични резултати на кандидат-студентските изпити. Гордее се със своите ученици, завършили инженерство, математика... Гордее се с тези, които следват сега. Индивидуалната работа като фокус въплъщава в себе си всички негови успехи. Тя продължава през цялата учебна година, не спира и в напрегнатите дни на неговите абитуриенти пред приемните изпити.

Една морална благодарност, един задушевен разговор с приети ученици и техни родители напълно го задоволяват. Те му подсказват мисълта за изпълнения професионален дълг като истински учител, отдал всичките си сили за процъфтяването на разпръснатите източнородопски села, от които израстна и самият той.

Али ДУРМУШ

Юни 1978, Ардино. Архив `Ардински глас`.

ARDİNO'NUN SESİ

• Mayıs 2014 • • Hazırlayan: Saffet Eren •

24 MAYIS - Bulgaristan Kültür Bayramı

"Vırvi narode vızrodeni, kım svetli bıdnini vırvi" (Yürü uyanmış halk, aydın geleceğe yürü) şarkısını duyup da heyecanlanmayan Bulgaristan vatandaşı yoktur. Bu şarkının sözleri ve müziği, ilkokulun eşiğini aştığımız andan itibaren içimizde derin izler bırakmıştır.

24 Mayıs'ı en aydın Bulgar bayramı olarak adlandırıyoruz, çünkü alfabeyi ve Bulgar ilim ile kültürün başarılarını kutladığımız bayramdan daha aydın gün yoktur. Bugün Islav yazısının yaratıcıları Kiril ve Metodiy kardeşlerini anıyoruz. Bulgar Bilimler Akademisi (BAN) Kiril ve Metodiy Bilim Enstitüsü Müdürü Doçent Doktor Slaviya Bırliyeva'ya göre, iki kardeş ve onların öğrencilerinin geleneği, Islav hüviyetin sembollerinden biridir. Bayan Bırliyeva, Islav yasının yaratıldığı o, eski 9'uncu asırı şöyle anlatıyor:

"Glagolitsa" isimini taşıyan ilk alfabe Konstantin-Kiril Filosof'un eseridir. Alfabenin temelinde Selanik bölgesindeki Islavların konuşmaları yatıyor. Kiril ve Metodiy'in Moravya bölgesine götürdükleri alfabe glagolitsadır. Kardeşler, oraya Bizans İmaparatoru Mihail tarafından Büyük Moravya Prensi Rostislav'ın ricası üzerine gönderilmiştir. Prens Rostislav, o dönemde Frank İmparatorluğu ve Bavarya piskoposlarına karşı mücadele yürütüyor. Islav yazısı işte burada zirveye ulaşıyor, ki bu süre de neredeyse 20 yıl devam ediyor. 867 yılında iki kardeş Roma'ya gidiyor, beraberinde götürdükleri kitaplar papa tarafından kutsanıyor. Kiril'in Roma'daki vefatından sonra Metodiy ortak davalarını devam etmek amacıyla Büyük Moravya'ya dönüyor. Ancak Metodiy'in ölümünden sonra bu davaya son veriliyor. İki kardeşin öğrencileri buradan kovuluyor ve onlar Bulgaristan yolunu tutuyorlar.

Onları Bulgar Prensi Boris karşılıyor. Böylece öğretmenlerinin davalarını devam etme imkanları buluyorlar. Sözüm ona glagolitsanın yanısıra Kiril alfabesi de iki kardeşin öğrencileri tarafından yaratılıyor. Kiril alfabesi, devlet idaresinde kullanılmaya başlanıyor. Tarihçilerin elinde iki yazının da birarada kullanıldığına dair bulgular var. "Glagolitsa 19. asıra kadar Hırvatistan'da kullanılmaya devam ediliyordu."

Günümüzde, Kiril alfabesi Avrupa ve Asya'da olmak üzere milyonlarca insan tarafından kullanılıyor. Bulgaristan'ın Avrupa Birliğine kabul edilmesiyle, Kiril alfabesi üçüncü resmi alfabe oldu.

Mehmet Ş. ÇAVUŞOĞLU

dağlı ozana ağıt

dağın büyük ozanı
ferhat'ın oğlu naci
öldü dediler
başkentten getirdiler naaşını
bahar kokulu esinti ile
incecik bir yağmur eşliğinde
büyük kentleri sevmiyordu
yapraktı döşeği, kalpağı gökyüzü
dağ bağrına bastı evladını
kendini çam ağacına benzetiyordu
sırım gibi uzanmış
yatıyordu karanfilli tabutta
kasaba halkı ağlıyordu
kim durduracak
sert esen rüzgârları
onsuz nasıl inecek
şehir sokaklarına komitalar
kim söyleyecek "meliham" türküsünü
yeşil çimen,
kumsal toprak
bin türlü rengin içine
defnettik naci ağabeyi
başucunda göğe eren
bir çam ağacı
istemez bir başka cennet
dağların orpheus'u sustu
çoban yalnız çalar kavalı

Reşat Aydın, Aptil Gönül ve Selahattin Sönmez:
- Dost Naci Ferhadov, şair Naci Ferhadov! Sevdiğin çiçeklerle hiç ama hiç unutulmadığını söylemeye geldik...

Ahmet Emin Atasoy:

ÇEVİRİ, KENDİ RUHUNLA BAŞKA BİR BEDENE YERLEŞMEK GİBİ BİR ŞEYDİR!

● *Türkiye'de Bulgar şiirlerine gösterilen ilginin gittikçe artması Bulgaristan'ın bir evladı olarak beni son derece mutlu etmektedir.*

Daha yüz yıl yaşasam da yorulmayacağım sanıyorum. Şaka şaka. Ama gerçek şu ki, **insan sevdiği bir işi yapıyorsa, yorgunluk vız gelir ona,** yorulmaya zaman bulamaz da ondan. Ben 70 yaşındayım ve 50 yıldan bu yana günde 14 saatten daha az çalıştığımı hiç anımsamıyorum. Enerjinin tek kaynağı sevgidir. Uğraştığınız işi sevgiyle yaparsanız yorulmazsınız, çünkü yorgunluk hiç ayırdında olmadan, kendiliğinden zevke dönüşüverir. O da sonradan yeni enerji deposu haline gelir. Benim sözlüğümde "durmak" diye bir sözcük zaten yok. Yapılacak o kadar çok şey varken, durmak da ne demek. Planladığım işlerin altından kolay kolay kalkamayacağımı bildiğim için durmak ve keyif sürmek gibi bir lüksüm yok benim. Geçen yılki "-Rus Şiiri Antolojisi" ve yakında çıkan "Bulgar Şiiri Antolojisi"nden sonra "Balkan Şiiri Antolojisi" başlığı altında Sırp, Makedon, Hırvat, Rumen ve tüm öteki Balkan halklarının şiirinden derlemiş olduğum hacimli bir kitabı Türkçeye çeviriyorum. İşin yüzde 70'i bitmiş durumda. Daha 5-6 ay kadar bir süreye ihtiyacım var.

Söylem farklılıkları ve yeni biçim arayışlarıyla dikkatimi çeken birçok şair var. Bu bağlamda şunu itiraf etmeliyim ki, biz eski Yugoslavya topraklarında gelişen şiiri çok az tanıyormuşuz meğerse. Öyle ki Slovenya, Karadağ vb. ülkelerin şiiri beni çok etkiledi. Haritada bulunması bile zor olan bu ülkelerin şairlerini tanımaktan mutlu oldum. Genel olarak söylemek gerekirse, çağdaş Balkan şairleri entelektüel ve modern olmakla birlikte şiire ve dünyaya kendi kişisel pencerelerinden bakan, yeni söylemler geliştirerek özgün bir şiir evreni oluşturma çabası veren oldukça ilginç yetenekler.

Benim kesin kanıma göre şiir, Balkanlar'ın birliğini sağlamada büyük rolü olan en önemli faktörlerden biridir. Dolayısıyla Balkanlar onun temel konusudur. Örneğin Bulgaristan halkını ilgilendiren sorunların benzerlerine Bosna-Hersek'te de, Kosova'da da, Slovenya'da da, Hırvatistan'da da tanık oluyoruz. Üstelik söz konusu bu ülkeler neredeyse aynı tarihsel ve politik süreçlerden geçmiş, yıkımlar, bölünmeler ve karşılıklı kıyımlar yaşamışlardır. Ne mutlu bize ki Bulgaristan'da bu tür şeyler görmedik. Oysa sözüm ona "soya dönüş" zamanında zulme uğrayan Türk ahalisi kötü niyetli güçler tarafından körüklenerek toplumsal kargaşa çıkarmaya yönlendirilmiş olsaydı, gerçekten de büyük bir felaket yaşanabilirdi. Ne yazık ki, Yugoslavya'daki halklar bu etnik çatışmaların bedelini ağır bir şekilde ödedi.

Şairler sadece toplum gözündeki konumları gereği değil de, karakterleri itibarıyla da isyankâr kimselerdir. Onlar devlet yöneticileriyle, hele de zorbalarla sürekli ters düşmüşlerdir. Örnek olarak dünya edebiyatından Gerge Byron, Sandor Petöfi, Adam Mitskeviç, Nâzım Hikmet, Yanis Ritsos ve Bulgar şiirinden Hr. Botev, Geo Milev ve N. Vaptsarov gibi şairlerin adlarını anmak bile yeterlidir sanırım. Gururla belirtmeliyiz ki, bu devrimci çizgi Bulgar şiirinin en kutsal niteliğidir ve özellikle kanlı antifaşist mücadelesi günlerinde daha da belirginleşmiştir. Bu özellik, hiç kimsenin gıkını çıkaramadığı Jivkov saltanatı döneminde gerçekleştirilen utanç verici "soya dönüş" sürecinde de en insancıl ve demokratik mevzilerde yer alan Radoy Ralin, Blaga Dimitrova, Konstantin Pavlov ve Stefan Tsanev gibi onurlu ve cesur şairlerin dik duruşunda görülmüş ve Bulgar halkının azınlık durumundaki bir topluluğu yok edecek denli barbar bir millet olmadığını tüm dünyaya kanıtlamıştır.

● *Şiir, Balkanlar'ın birliğini sağlamada büyük rolü olan en önemli faktörlerden biridir.*

Nedense ben, **şiir çevirmenini bir doğum uzmanına benzetmişimdir her zaman.** Doğacak olan bebeğin kaderi onun vicdanına ve becerisine bağlıdır: ya sapasağlam gelir dünyaya, ya bir yerleri sakatlanır, ya da tamamen öldürülür. Bulgar şiirinin çevirisiyle çok ciddi bir şekilde uğraşmaya başladığım 20 yıldan beri, çevirdiğim her şiirin bir yerini istemeyerek bozacağım diye müthiş bir korku yaşarım. Şiirin içeriği ve kullanılan söz sanatları bir yana, biçimsel özelliklerindeki her öğe ve noktalama imlerindeki en küçük dikkatsizlik bile beni huzursuz eder. Ben Türkçeye çevirdiğim şiirin biçim, ölçü, uyak ve öteki tüm ayrıntılarıyla Bulgarca orijinaliyle birebir örtüşmesine azami surette çaba harcarım. Bu yönde en büyük zorluğu klasik şairlerin, onlardan sonra halk şiiri (folklor) tarzına

yakın şairlerin, bir de modern ve postmodern şairlerin şiirlerini çevirirken yaşamaktayım. Bu nedenle diyorum ki, şiir çevirisi yapmak kendi şiirini yazmaktan hem daha zor, hem de daha sorumlu bir iştir. Kendi ruhunla başka bir bedene yerleşmek gibi bir şeydir o!

Ben, beni zorlayan öyle hallerle karşılaştım ki, anlatamam. Örneğin P. Yavorov'un "İki Güzel Göz" adlı şiirini yukarıdan aşağı da, aşağıdan yukarı da okusanız aynı şiir olduğunu göreceksiniz. Hr. Smirnenski ise "Aydın çağın tanyerinde, som inançla kalplerinde" dizesiyle başlayan "Kızıl Eskadronlar" şiirinde iç uyaklarla çapraz uyakları o denli ustalıkla kullanıyor ki, ulaştığı olağanüstü ahenk sayesinde koşan atların nal seslerini çağrıştıran o büyüleyici "tak tak tak" ritmini yansıtmayı başarıyor. Bu şiir benim çok zamanımı aldı, ama sonuçta bu etkileyici güzelliği Türkçenin olanaklarıyla aktarmayı başardım sanıyorum. Dolayısıyla ben, şiir çevirilerini mutlaka şair yapmalıdır görüşümü doğrulamak için daha onlarca örnek verebilirim.

Türkiye'de son yıllarda Bulgar şairlerine gösterilen ilgi inanılmaz derecede arttı. Cumhuriyet gazetesinin "Kitap"adlı haftalık edebiyat ekinde ve çeşitli edebiyat dergilerinde şimdiye kadar 100'ün üzerinde şairi tanıtabildim ve onlarla ilgili oldukça olumlu yankılar aldım. Yeni çıkan antolojinin de bu yönde önemli rol oynayacağına inanmak istiyorum. Yeri gelmişken burada bu alanda çok değerli katkıları olan genç meslektaşlarımdan Kadriye Cesur ile Hüseyin Mevsim'in adlarını da sevgiyle anmak istiyorum. Onlar da ağırlıklı olarak genç kuşak Bulgar şairlerini başarıyla çeviriyorlar.

Ben gençlik yıllarımda Yavorov, Debelyanov ve Liliyev'in şiirlerinden çok etkilendim. Daha sonra Stefan Tsanev, İvan Dinkov, Boris Hristov, İvan Tsanev, İvaylo Balabanov vb. şiirleriyle haşir neşir olmaya başladım. Veselin Hançev, Georgi Cagarov, Hristo Fotev vb. Bulgar şiirinin büyüleyici ustalarının sadece şiirlerini değil, kendileriyle yapmış olduğum o sıcak karşılaşmaların izlerini de kalbimin derininde taşıyorum. Ayrıca, Elisaveta Bagryana, Stanka Pençeva, Vanya Petkova, Mirena Başeva vb. ünlü kadın şairlerin kıskanılası şiirlerine duyduğum hayranlık hâlâ sürmektedir.

Çok sevdiğim Türk şairlerine gelince, mutlaka çağımızın büyük şairlerinden Nâzım Hikmet'in adını anarak başlamam lazım. Ardından da belli bir sıralama gözetmeden Fazıl Hüsnü Dağlarca, Attilâ İlhan, Ahmet Dıranas, Can Yücel, Ahmed Arif ve daha birçok ad dizebilirim. Halen ilgi odağı olarak görülen en etkileyici şairler arasında Cemal Süreya, Edip Cansever, Ahmet Telli, Şükrü Erbaş, Lale Müldür, Ahmet Erhan vb. ustaları anımsatmadan da geçemem elbet. Günümüzün modası haline gelmiş olan ve adından en çok söz ettiren genç yetenek ise Gonca Özmen'dir. Türk şiiri hakkında çok şey söylenebilir, ama ben sadece şu kadarıyla yetineceğim: Türk şiiri çok güçlü bir şiir olmasına karşın yabancı dillere pek fazla çevrilmemiş. Müthiş söz oyunları ve çarpıcı imgelerle örülü bu çağrışımlı şiir, çekici olduğu denli başka dillere aktarılması çok zor olduğu için, bu işe soyunacak gönüllüler pek çıkmıyor ortaya. Türk roman ve öyküsünün şiire bakarak daha şanslı olduğunu söyleyebiliriz.

Balkanlar her yönüyle, özellikle de çok uzun zaman Osmanlı egemenliği altında kalmış olmasıyla, dikkat çeken oldukça ilginç bir coğrafik bölgedir. Bu uzun süre içinde farklı ulusal kültürlerin ve onların bir parçası olan dillerin de birbirlerinden etkilenmesi gayet doğaldır. Kendi araştırmalarım sonucu ben Bulgarcada yüzyıllar boyunca kullanılagelmiş 3874 Osmanlıca (Türkçe, Arapça ve farsça) kökenli sözcük saptayabildim. Ne ki, sayıca az da olsa, Türkçeye de bazı Bulgarca sözcüklerin girdiğini ve hâlâ kullanıldığını görmekteyiz. Örneğin Türkiye'de bugün de yayımlanmakta olan edebiyat dergisi "Patika"nın adı Bulgarca "pıteka" (daracık yol, keçi yolu) arı duru bir Bulgarca sözcüktür. Yani, sözün kısası, **dillerarası etkileşimler kaçınılmaz bir süreçtir.** Ben halen, ortalarına kadar gelebildiğim, hacimli bir "Bulgarca-Türkçe Sözlük" üzerinde çalışıyorum. Önce ben kendim böyle bir sözlüğün acilen gerekli olduğuna inandım. Öyle ya, her gün anlamlarını bilmediğim birçok yeni türetilmiş Bulgarca sözcükle karşılaşıyor ve zorlanıyorum. Hal böyleyken Türkçe ve Bulgarcayla ilk kez karşılaşan, ya da bu dilleri öğrenmek niyetinde olan insanlar için ne demeli. Sözünü ettiğim çalışmalarımı sonlandırdıktan sonra yıllarca hayalimde yaşattığım bir "Türk Şiiri Antolojisi" hazırlamayı çok isterim. O öyle alışılagelmiş, standartlara uygun bir antoloji değil de, sırf benim beğendiğim şairlerin en sevdiğim şiirlerini içerecek ve sevgili Bulgar okurlarıma benim en değerli armağanım olacak.

Ömrüm yeterse elbet.

➢ *1989 yılında Türkiye'ye yerleşmek zorunda bırakıldım ve şu an itibariyle 25 yıldır yurtdışında yaşıyorum. Türkiye bana kol kanat gerdi, beni sofrasına oturttu, fakat ünlü şair Nâzım Hikmet'in de söylediği gibi 'kendi evin kardeş evinde bile unutulmuyor'.*

Buradayken ellerimi, ayaklarımı ve yüreğimi hissediyorum... Türkiye'ye gittiğimde ise yarısı kayboluyor.

Ahmet Emin Atasoy

20 Mayıs 2014, Sofya Başkent Kütüphanesi. 70. doğum yıldönümünü kutlama töreninde yaptığı konuşmasından.

BİR ÖMRÜN ONURLUĞU

65-70 yaşın üzerindekiler, kendi aralarında ömrün süresinden söz ederlerken, yılların su gibi akıp geçtiğini, hiçbir şey anlamadıklarının altını özellikle çizerek söylerler.

Bu görüş herkes için geçerlimidir diye sorulduğunda, ben şahsım adıma cevap veriyorum; Hayır.

Monoton bir hayat yaşayanlar için bu görüş geçerli olabilir. İnsanın hayatından zevk alması yaşadığı yıllarda yaptığı farklı çalışmalara bağlıdır.

Hayatın boyunca sadece evden işe. İşten eve giderek bir ömrü tükettiyseniz, elbette ki zevk alamamışınızdır, zamanda su gibi akıp gitmiştir.

Ancak bu durum STK'larda ve Partilerde görev alan insanlar için geçerli değildir.

Çünkü onların hayatları içerisinde unutulmaz anıları fotoğraf karelerinde, gazete, dergi ve kitap sayfalarında, televizyon ekranlarında yerlerini alır.

Hele bunları kendi özel arşivinde biriktirerek albümleştirenler için, albümü karıştırırken hayatının ne kadar dolu geçtiğini görür ve bütün bu faaliyetleri bu süreye nasıl sığdırdığını kendi kendine sorar.

Sizleri bilmem ancak ben onlardan birisiyim.

1969-1971, 1984-1985 yıllarında Bulgaristan da Müslüman Türk soydaşlarımıza uygulanan asimilasyon hareketleri ile ilgili 1300 üzerinde belgeler özel

Zülkef Yeşilbahçe

arşivimde mevcuttur. Bunların bir bölümünü Merhum Mümin Gençoğlu abimizin vefatının 10. yıl dönümünde 340 sayfa olarak *Belgelerle BAL-GÖÇ ve BGF Çalışmaları (2003) yayınlamıştım.*

Bu kitabımın ilgi görmesi bana şu atasözünü hatırlattı: "Su akar kumu kalır, insan ölür eseri kalır". Bu kitabı yayınlamakla yetinmedim. Balkanlar'da kalan soydaşlarımıza vefa borcumuz olduğunu hiçbir zaman unutmadım. Hiç bir zaman hayallere ve kurgulara dayanan yazılar yazmadım. Tamamen tanık olduğum veya yaşadığım olayları yazdım ve yazmaya da devam ediyorum.

Bulgaristan'da yaşadığım 28 yılımın ve Türkiye'ye geldikten sonra yaşadıklarımın da bazılarını 2005 yılında *Ata Topraklarından Ana Vatana Anılar* kitabımda (2008) yayınlamıştım. Bu kitaplarımın isimlerini reklam olsun çok satılsın diye yazmıyorum. Her iki kitabımda 10'ar bin civarında ücretsiz dağıtıldı. Kitapçılarda satılık olarak bulunmaz. Son zamanlarda ikinci kitabımın korsan olarak bastırıldığını ve sosyal medyada reklamlarına rastlıyorum. Okurlarımın bunlara itibar etmemelerini bekliyorum.

4 Haziran 2014 akşamı benim için önemli idi. Sinema filmi olarak çekilen KAÇIŞ adlı filmin İstanbul'da bir otelde basına tanıtımı vardı. Kitabın yazarı olarak onur belgesini almak için kürsüye davet edildiğimde, yaptığım konuşma sonunda aldığım alkışlar emeğimin karşılığı olarak bana dönüyordu.

Senaryonun yazarı sn. İbrahim Biçer ve TAŞ Film Şirketi sahibi sn. İhsan Taş'ın hakkımda yaptıkları konuşmalar beni derinden duygulandırdı.

İşte evimde sakladığım 30 üzerindeki onurluklara bu onur belgesi de katıldı. Çok mutluyum çünkü hayatımı dolu dolu yaşadım ve yaşıyorum. Filmin ön gösterimi kısmet olursa (galası) Eylül ayında Bursa'da yapılacak.

Zülkef YEŞİLBAHÇE

Hemşerimiz Zülkef Yeşilbahçe'nin *"Ata Topraklarından Ana Vatana Anılar"* kitabının esin kaynağı olduğu "Kaçış" isimli filmin tanıtımı İstanbul'da gerçekleşti. Bulgaristan'dan Türkiye'ye kaçan üç Türk gencinin öyküsünü anlatan filmin baş rollerini Atilla Saral, Zeynep Gülmez ve İlker Gürsoy oynuyor. Senaryosu ve yönetmenliğini İbrahim Biçer'in üstlendiği film, 1950-1970 yılları arasında cereyan eden göç olaylarını yansıtmaktadır.

Yakında vizyona girecek olan film, 1989 olaylarının 25'ci yılına denk gelmesi herhalde Bulgaristan Türkleri camiasının büyük ilgisini çekecektir.

„ВЪЗРОДИТЕЛНИЯТ ПРОЦЕС” (1984-1989)

3 част

● Избрани страници от монографичния труд на Мила МАЕВА

Проучването на „възродителния процес” има различни гледни точки. Едната принадлежи на историците и изследователите, които се опират на отделни изворови материали, а другата - на самите турци, които го преживяват. Различен поглед върху „възродителния процес” имат неговите организатори, а съвсем друг - потърпевшите. Освен описанието на събитията ще бъде направен опит да се открият причините, идеологическата обосновка, инициаторите и резултатите от „възродителния процес”.

Общите идеологически постановки са допринесли до появата на нов екзоним *(Екзонимът е дума, отнасяща се до група хора, която не съвпада с думата, с която тя нарича себе си - бел. редакцията.)*. Комунистическата власт е въвела термина „граждани с възстановени имена“, което е засилило объркването. С него акцентът е бил поставен върху името, което е било превърнато в носител на новата, българска идентичност. Говорило се е и за „ислямизирани българи“, като по този начин се е наблягало върху насилственото налагане на ислама. Другото название - „българи, които имат различна степен на развитие на патриотичното съзнание, религиозните убеждения“, е показало идеята за различната степен на привързаност към българската държава.

Резултати от “възродителния процес”

Те са многобройни и почти изцяло негативни не само за групата на турците, но и за българското общество. **На първо място** „възродителният процес“ довежда до затварянето на турската общност и обръщането ѝ към нейното минало и корени. В резултат на политическия натиск са се събудили съпротивителните сили на групата и тя се е опитала да открие истината за своя произход, да се върне към религията и да възстанови забравените традиции. Това противодействие неминуемо е дало своето отражение върху идентификацията на турците в България. Те са започнали не само да се чувстват, но и публично да обявяват своята принадлежност към турската и мюсюлманската общност. Подкрепата в международен план, която е оказвала Турция, също е затвърдило представата им, че тя е „майката-родина“, която закриля народа си.

За българските граждани от турски произход основният резултат от „възродителния процес“ е възстановяването или, по-точно „избистрянето“ на турското етническо и културно самосъзнание: *„България ни направи националисти.“* Често като пример за спазване на етничните и конфесионалните права мигрантите посочват Турция. Според тях тази толерантност е още от времето на Османската империя, която обединява различни народи и религии: *„Аз видях, че има български села в Люлебургазко, някъде от Плевенско са дошли през 1878-1879-а година. По кафенетата говорят на български, и аз като отидох, и ги видях. Даже имат български имена. В Турция такъв тормоз няма. Това не е като четяхме история в България - така, така са правили...“*

На второ място трябва да се посочи негативното отражение на „възродителния процес“ върху междуетничните отношения в страната. Въпреки че голям брой българи не са били съгласни със смяната на имената на турците, политическите събития са довели до конфликти между двете групи. Според турците българите също са се противопоставяли на „възродителния процес“ и не са се съгласявали с него. Но, въпреки това историческите събития са успели да разделят българите и турците, които дотогава са живели заедно в мир и разбирателство. Причината се крие в участието на много българи в провеждането на държавната политика спрямо турците.

След смяната на имената и забраната за практикуване на мюсюлманските обичаи и обреди между двете етнични групи - българи и турци, се е издигнала преграда. Те са били подозрителни едни към други и взаимно са се обвинявали за различни неща. Това разделение е било подкрепяно и от властта, която е продължавала с идеологическата пропаганда за общия им произход.

Българските турци-преселници защитават възгледа, че „възродителният процес“ е бил основната причина за „Голямата екскурзия“ през лятото на 1989 г. и изселването им в Турция. Според тях друг резултат е било рухването на комунистическия режим в страната: *„Шовинизмът погуби социализма.“* Те твърдят, че асимилационната политика и явното нарушаване на човешките права в страната са породили съпротивителни сили в обществото, които са довели до свалянето на Тодор Живков през ноември 1989 г. и до началото на демократичния преход.

Общото мнение на почти всички интервюирани турци е, че провеждането на „възродителния процес“ е имало негативен оттенък върху развитието на България.

Оценка на “възродителния процес”

Отношението на българските турци към тези исторически събития е особено негативно. Дори някои от тях са все още стресирани от „възродителния процес“. Честият отговор на въпроса за събитията в средата на 8-те години е: *„Не ме питай. Не искам да си спомням.“*

Повечето от тях определят „възродителния процес“ като „нечовешко“ и го свързват с нарушаване правата на човека: *„Много грубо се отнасяха. Много грубо. Нечовешко... Отвратително...“*

„Възродителният процес“ като опит за етнична и културна асимилация е разрушавал представата на турците за комунизма като „хуманна идеология“ и е наложил възгледа за неговия шовинизъм: ***на стр. 12***

от стр. 11

„По-добре да не говорим по този въпрос. Не беше човешко това, което направиха комунистите. А ни кандардисваха, че са били комунисти. Комунизмът е хуманизъм...“

Проведеното през лятото на 1989 г. експресно социологическо проучване е показвало същото отношение към процеса. Повечето от българските турци осмислят „възродителният процес“ като покушение, като обида върху съкровените им устои, което води до акумулация на негативни емоции. Това изпълнено с отрицание отношение към събитията се отразява немину-емо и върху образите на България и съответно на Турция в представите на изселниците и влияе върху самоопределението им.

Но голяма част от турците не се ангажират с оценки. За тях преживяното е история и те се стремят да го забравят.

ПРОФИЛ

Мохамед Узункъш (Мохамед Юсеинов Юсефов) е роден през 1957 г. в с. Веслец, община Кирково, област Кърджали.
Основател и лидер на „Дългата зима“ (в превод на турски „Узун къш“).
Тя се оказва най-голямата автентична нелегална организация на турците в България в годините на комунизма. През периода 1985-1986 г. се бори срещу преименуването на турците и асимилаторската политика на „възродителния процес“.
28-годишен е задържан от ДС и е осъден на 20 години затвор за антидържавна дейност. Заедно с него са арестувани над 100 души, но само 9 получават тежки присъди.
Лежи в затворите в Стара Загора и Пазарджик.
Освободен е през лятото на 1990 г.
Изселва се в Турция, живее в Бурса.

Мохамед Узункъш:

БОЛКИТЕ В СЪРЦАТА НИ ОСТАВАТ

Трудно зарастват духовните рани, но по-големият проблем, че много от жертвите на тази насилствена смяна на имена вече са покойници и не са на този свят. Те не успяха да дочакат възмездие и справедливост за причиненото им унижение, за страданията, за разделените семейства. От друга страна младите вече живеят свой живот и не знаят какво е сполетяло техните близки преди години. Реално никой не очаква, а и не вярва нещо да се случи - виновниците да бъдат наказани и да има възмездие дори и морално.

Знаят се поименно виновниците от БКП и тогавашното правителство, които са взели решението за преименуването, знаят се офицерите от ДС и военните, които са превишили правата си и са убили невинни, знаят се имената на тези, които са изтезавали в арестите на МВР и по лагерите и затворите, знаят се и хората, които натрупаха пари и имоти от изселването на турците от родните им места. Българският народ също трябва да иска това дело да приключи за да не носи и той вина с комунистите за това престъпление срещу човечеството. В случая съвсем не става дума за мъст, а за истината и морални присъди.

През „възродителните“ години на 20 век в Ардинско хората избраха мирните пътища за запазване на истината за произхода им. Архивна снимка ни напомня и за нелегално създадените гробища, в които паметните плочи бяха белязани с инициали за покойните.

Протокол № 26

Р Е Ш Е Н И Я

на Общински съвет - Ардино, приети на заседание, проведено на 29 май 2014 г.

РЕШЕНИЕ № 362

Общински съвет - Ардино, на основание чл. 12, ал. 1, ал. 7 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета (ППЗНП), приема Програма за оптимизация на мрежата на общинските училища за учебната 2014/2015 година.

РЕШЕНИЕ № 363

Общински съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 2 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА), реши:

1. Общински съвет - Ардино, на основание чл. 12., ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета (ППЗНП) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 7 от 2009 г., посл. изм. и доп. - ДВ, бр. 58 от 2011 г.), предлага на министъра на образованието и науката преобразуване чрез сливане на ПГ „Христо Смирненски“ - гр. Ардино и СОУ „Васил Левски“ - гр. Ардино в СОУ „Васил Левски“ - гр. Ардино, с професионални паралелки, считано от 01.09.2014 г.

2. Общински съвет - Ардино, на основание чл. 12, ал. 6 от ППЗНП (Изм. и доп. - ДВ, бр. 7 от 2009 г., посл. изм. и доп. - ДВ, бр. 58 от 2011 г.), възлага на кмета на община Ардино до 31.05.2013 г. да внесе мотивирано предложение за преобразуване чрез сливане на ПГ „Христо Смирненски“ - гр. Ардино и СОУ „Васил Левски“ - гр. Ардино в СОУ „Васил Левски“ - гр. Ардино, с професионални паралелки, в Министерството на образованието и науката, като към предложението се приложи и становище на Регионалния инспекторат по образование - гр. Кърджали.

3. Общински съвет - Ардино утвърждава структурата на училищата, детските заведения и ОДК в общината за учебната 2014/2015 г.

4. Общински съвет - Ардино утвърждава разписанието на специализираните ученически автобусни линии на територията на община Ардино за учебната 2014/2015 г.

РЕШЕНИЕ № 364

Общински съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 2 от ЗМСМА, реши:

1. Общински съвет - Ардино, на основание чл. 5, ал. 1 от ПМС № 212/2008 г. предлага за учебната 2014/2015 г. в списъка със „защитените училища“ от община Ардино да бъдат включени ОУ „А. С. Макаренко“ - с. Боровица и ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ - с. Горно Прахово.

2. Общински съвет - Ардино, на основание чл. 5, ал. 2 от ПМС № 212/2008 г. възлага на кмета на община Ардино до 30.06.2014 г. да внесе мотивирано предложение в Министерството на образованието и науката, като се приложи становище на Регионалния инспекторат по образование - гр. Кърджали за включване на ОУ „А. С. Макаренко“ - с. Боровица и ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ - с. Горно Прахово в списъка със „защитените училища“ за учебната 2014/2015 г.

РЕШЕНИЕ № 365

Общински съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 2 от ЗМСМА, реши:

1. Общински съвет - Ардино, на основание § 6в, ал. 1 от Допълнителните разпоредби на ЗНП и чл. 7, ал. 1 от ПМС № 84/2009 г. за приемане списък на средищните училища в Република България, предлага за учебната 2014/2015 г. в списъка на средищните училища от община Ардино да бъдат включени следните четири училища:

- ОУ„А. С. Макаренко“ - с. Боровица
- ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ - с. Горно Прахово
- СОУ „В. Левски“ - гр. Ардино
- СОУ „Хр. Смирненски“ - с. Бял извор.

2. Общински съвет - Ардино, на основание чл. 7, ал. 2 от ПМС № 84/2009 г. за приемане списък на средищните училища в Република България, възлага на кмета на община Ардино да внесе мотивирано предложение за средищните училища по т. 1 в Министерството на образованието и науката в срок до 15.08.2014 г.

РЕШЕНИЕ № 366

Общински съвет - Ардино, на основание чл. 42, ал. 2 от Закона за общинската собственост (ЗОС), определя броя, вида и местонахождението на жилищата в община Ардино, както следва:

I. Определя жилища за отдаване под наем, в т.ч. и жилища за настаняване на лица по чл. 43, ал. 2 от ЗОС:

Ул. „Бели брези“

1. Блок „Агрономство“	- 4 бр.
2. Общински блок № 1	- 1 бр.
3. Общински блок № 2	- 2 бр.
4. Общински блок № 3	- 1 бр.
5. Блок „40-те апартамента“	- 1 бр.
6. Блок „Теменуга - 3“	- 1 бр.
7. Къща на ул. „Бели брези“ № 2	- 4 бр.
8. Къща срещу бившия съд	- 1 бр.

Ул. „София“

1. Къща на ул. „София“ № 11	- 3 бр.

Ул. „Пирин“

1. Блок „Ела - 1“	- 1 бр.
2. Къща на ул. „Пирин“ № 4	- 1 бр.

Ул. „Арда“

1. Къща на ул. „Арда“ № 1	- 1 бр.
2. Къща на ул. „Арда“ № 4	- 4 бр.

Ул. „Оборище“

1. Къща на ул. „Оборище“ № 11	- 8 бр.

Ул. „Чинар“

1. Общежитие на СОУ „В. Левски“	- 2 бр.

По селата

1. Жилищен блок в с. Ленище	- 2 бр.
2. Сграда в с. Боровица	- 3 бр.
3. Здравна служба в с. Боровица	- 5 бр.
4. Битов комбинат в с. Боровица	- 2 бр.
5. Здравна служба в с. Бял извор	- 4 бр.
6. Родопска къща в с. Падина	- 1 бр.
7. Жилищен блок № 2 с. Млечино	- 1 бр.
8. Родопска къща в с. Долно Прахово	- 4 бр.
9. Сграда в с. Долно Прахово	- 1 бр.

на стр. 14

от стр. 13

10. Адм. сграда в кв. „Диамандово“ - 1 бр.
11. Сграда в с. Боровица (бивша поща) - 1 бр.

II. За продажба да бъдат определени жилищата по блокове и къщи на тези наематели, които са настанени по административен ред, редовно плащат наемите си и отговарят на условията за покупка на общински жилища.

III. Ведомствени жилища не са определени.

IV. Резервно жилище се определя - ап. 11, ет. 3 в блок „40-те апартамента“ на ул. „Бели брези“ № 41 в гр. Ардино.

РЕШЕНИЕ № 367

Общински съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА и във връзка с чл. 3, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за закрила на детето, приема Общинска програма за закрила на детето за 2014 година.

РЕШЕНИЕ № 368

Общински съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 1, т. 23 и ал. 2 от ЗМСМА и чл. 26а, ал. 4 и 5 от Закона за народните читалища, реши:

1. Приема доклади за осъществените читалищни дейности в изпълнение на годишна програма за развитие на читалищната дейност за 2013 година, съгласно приложения, представени от председателите на народните читалища в община Ардино.

РЕШЕНИЕ № 369

1. Общински съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 1, т. 8 и т. 11 от ЗМСМА и във връзка с чл. 25, ал. 5 от Закона за собствеността и ползуването на земеделските земи (ЗСПЗЗ), дава съгласието си за промяна на предназначението на мери и пасища за неземеделски нужди - изграждане на гробищен парк в имот с кад. № 000576, находящ се в землището на с. Паспал - ЕКАТТЕ 55525, с площ 1.515 дка, образуван от имот с кад. № 000482, актуван с АПОС № 1019 от 15.12.2011 г., начин на трайно ползване - пасище, мера, категория IX.

2. Възлага на кмета на общината да се изготвят и внесат необходимите документи за промяна на предназначението на имота описан в т. 1 от настоящото решение.

РЕШЕНИЕ № 370

1. Общински съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 1, т. 8 и т. 11 от ЗМСМА и във връзка с чл. 25, ал. 5 от ЗСПЗЗ, дава съгласието си за промяна на предназначението на земеделските земи за неземеделски нужди за изграждане на производствени и складови дейности за следните имоти:

Землище	Имот номер	НТП	Площ (дка)
Дядовци	012533	Пасище, мера	2,659
Дядовци	012537	Пасище, мера	0,454
Дядовци	012587	Нива	8,646

2. Възлага на кмета на общината да се изготвят и внесат необходимите документи за промяна на предназначението на имотите, описани в т. 1 от настоящото решение.

РЕШЕНИЕ № 371

Общинският съвет - Ардино, на основание чл. 21, ал. 1, т. 10 и т. 24, и чл. 27, ал. 4 и ал. 5 от ЗМСМА и на основание договор за отпускане на финансова помощ № 09/322/00786 от 27.11.2012 г. по мярка 322 „Обновяване и развитие на населените места“ за проект „Подобряване на средата за живот в община Ардино чрез разработване на интегриран план за обновяване на гр. Ардино, с. Горно Прахово, с. Брезен, с. Чубрика, с. Млечино“, сключен между Община Ардино и ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 136, представляван от изпълнителния директор Мирослав Николов Николов, реши:

1. Упълномощава кмета на общината Ресми Мехмед Мурад да подпише Запис на заповед, без протест и без разноски, платима на предявяване в полза на ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция в размер на 101 527 лв. за обезпечаване на 110 % от стойността на допустимия ДДС на извършено авансово плащане по договор за отпускане на финансова помощ № 09/322/00786 от 27.11.2012 г. по мярка 322 „Обновяване и развитие на населените места“ за проект „Подобряване на средата за живот в община Ардино чрез разработване на интегриран план за обновяване на гр. Ардино, с. Горно Прахово, с. Брезен, с. Чубрика, с. Млечино“, сключен между Община Ардино и ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция.

2. Възлага на кмета на община Ардино да подготви необходимите документи за получаване на авансовото плащане по договор № 09/322/00786 от 27.11.2012 г. и да ги представи пред ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция.

РЕШЕНИЕ № 372

Общинският съвет- Ардино, на основание чл. 21, ал. 1, т. 10 и т. 24, и чл. 27, ал. 4 и ал. 5 от ЗМСМА и договор за отпускане на финансова помощ № 35/3/3220649 от 26.05.2014 г. по мярка 4.1 „Прилагане на стратегии за местно развитие“ за проект „Обновяване и развитие на населените места: с. Падина, с. Жълтуша, с. Млечино, с. Горно Прахово чрез рехабилитация на улична мрежа, тротоари, площади, зелени площи и прилежащи пространства на сгради с религиозно значение“, сключен между Община Ардино, МИГ - Ардино и ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция, седалище и адрес на управление: гр. София, бул. „Цар Борис III“ № 136, представляван от изпълнителния директор Мирослав Николов Николов, реши:

1. Упълномощава кмета на общината Ресми Мехмед Мурад да подпише Запис на заповед, без протест и без разноски, платима на предявяване в полза на ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция в размер на 84 944 лв. за обезпечаване на 110 % от заявения размер на авансово плащане по договор за отпускане на финансова помощ № 35/3/3220649 от 26.05.2014 г. по мярка 4.1 „Прилагане на стратегии за местно развитие“ за проект „Обновяване и развитие на населените места: с. Падина, с. Жълтуша, с. Млечино, с. Горно Прахово чрез рехабилитация на улична мрежа, тротоари, площади, зелени площи и прилежащи пространства на сгради с религиозно значение“, сключен между Община Ардино, МИГ - Ардино и ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция.

2. Възлага на кмета на община Ардино да подготви необходимите документи за получаване на авансовото плащане по договор № 35/3/3220649 от 26.05.2014 г. и да ги представи пред ДФ „Земеделие“- Разплащателна агенция.

Сезгин БАЙРЯМ
Председател

СЛЪНЦЕ ГРЕЙ В ДУШИТЕ

Кметът Ресми Мурад:

24 МАЙ ОБЕДИНЯВА, ИЗПЪЛВА С ГОРДОСТ И САМОЧУВСТВИЕ

Скъпи деца и ученици,
Драги учители,
Уважаеми дейци
на просветата и културата,
Уважаеми съграждани
и гости на Ардино,

Отново е 24 май!
Отново улиците и площадите на България са изпълнени от звуците на химна на светите братя Кирил и Методий, призоваващ и предвещаващ на народа светла бъднина.
Вече 200 години 24 май е най-красивият български празник, който обединява народа в името на мощната просвета и наука, която като слънце грей в душите.
Още от зората на Възраждането Денят на солунските двама братя е бил повод за почит и преклонение пред словото, пред духовността, пред знанието.
Малко народи по света имат подобен празник, изпълнен с толкова дълбоко хуманистично съдържание, духовно богатство и извисеност.
Същевременно малко национални празници се честват в десетки други страни, освен в страната, на която принадлежат. Денят на създателите на славянската писменост още от стари времена се чества в много страни от славянския свят.
Освен към създателите на славянската писменост, на 24 май се прекланяме в знак на дълбока почит и към всички дейци на образованието и на културата.
На този ден всеки от нас изразява своята признателност към родното училище, към любимите учители, на които поднасяме цветя и нашата обич. Оценяваме по достойнство онова, което сме получили от тях, за да сме пълноценни личности и добри граждани.
Днешният ден по традиция е ден за равносметка.
Просветните и културни дейци в община Ардино, над 1000 деца и ученици в детските и учебни заведения в общината имат основание да са доволни от постигнатото през годината.
Общинската просветна система разполага с най-големия кадрови потенциал от 150 учители. Вие сте големият шанс на общината, уважаеми учители, за това, че са ви поверени тези над 1000 деца - утрешните стопани и кадри на община Ардино.
От качеството на днешния ви труд ще зависи дали утре ще се чувстваме отговорни или горди от делата им.
Тези дни поемат по своя собствен житейски път 58 абитуриенти от трите средни учебни заведения на общината - СОУ и Професионалната гимназия в града ни и СОУ - Бял извор. Пожелаваме им успешно дипломиране и попътен вятър. Успех на онези, които ще продължат образованието си, успех и на тези, които ще намерят мястото си в живота с усвоеното досега.
Успешно завършване на основно образование и продължаване по-нататък пожелаваме на осмокласниците.
С думи на благодарност и заслужена похвала споменаваме на днешния празник имената на ученици, постигнали успехи в различни области:

на стр. 16

СЛЪНЦЕ ГРЕЙ В ДУШИТЕ

Кметът Ресми Мурад:

24 МАЙ ОБЕДИНЯВА, ИЗПЪЛВА С ГОРДОСТ И САМОЧУВСТВИЕ

от стр. 15

● Гордост за своето училище СОУ „В. Левски“, както и за Ардино, са волейболистките от 8-10 клас, с треньор Месут Хайруллов, спечелили бронзови медали на националните ученически игри.

● Заслужават похвала и юношите 8-10 клас на същото училище, с треньор Стефан Димов, които се класират шести в страната по тенис на маса.

● С интерес и внимание ще очакваме участието на момчетата 5-7 клас, с треньор Месут Хайруллов, на националните ученически игри по тенис на маса и им пожелаваме достойно представяне.

● Седмокласниците от основно училище в с. Жълтуша са класирани за националния кръг на състезанията по Гражданска защита.

● Тандемът от младите информатици „АнтоНик“ - Антон Чолаков и Никлоай Чочев, зрелостници от професионална гимназия „Хр. Смирненски“ - Ардино, бяха най-добри на областната олимпиада по информационни технологии в Кърджали.

● Призови места спечелиха Йълдъз Мурад - ученичка от VIII клас и Елица Карамитева - ученичка от IV клас на СОУ „В. Левски“ на международен конкурс за детска рисунка под надслов „С очите си видях бедствието“.

● Значима културна изява беше републиканският кръг на конкурсите БУКЕТ в София. На конкурса Ардино беше достойно представено от ученичката от 11 клас на ПГ „Хр. Смирненски“ - Ардино, Севда Чауш с второ място в направление „Поезия“ и от Реджеб Рушен от Боровица с призово място в направление „Фотография“.

Знаменателно събитие през учебната година беше отбелязването на 60-годишнината от основаването на СОУ „В. Левски“. Предстои още един голям юбилей - 90-годишнината на училището в с. Бял извор.

В областта на културата добри изяви имат читалищата. Разнообразна дейност в областта на библиотечната работа и любителското творчество има народно читалище „Родопска искра“ - Ардино. Пълноценен живот има и в читалище „Любен Каравелов“ - с. Млечино.

На директорите и учителите от общинските училища, на дейците от извънучилищните образователни институции, на всички ученици и техните родители, на читалищните дейци от все сърце честитя 24 май - Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост, с пожелания този празник да обединява всички ни, да ни изпълва с гордост и самочувствие, че българската просвета и култура са част от Европейската цивилизация.

Честит празник на всички!
Благодаря Ви, че ме изслушахте с внимание!

АРДИНСКИ ГЛАС
РАЗПРОСТРАНЯВА СЕ БЕЗПЛАТНО!
Главен редактор
Саффет Ерен
0889 301 592 ● ard_glas@abv.bg
„Ардински глас“ е месечно двуезично издание на Общинска администрация и Общински съвет - Ардино
Адрес на редакцията
6750 Ардино, ул. „Бели брези“ № 29